

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ชื่อคณะ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
สมัย นายบรรชา พงศ์อายุกุล ประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา
ช่วงเวลาศึกษาดูงาน วันที่ ๒๙ - ๓๐ กันยายน และวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๑

ประเด็นศึกษาดูงาน

๑. ศักยภาพภาคการเกษตรของนครเกิ่นเธอ
๒. การเพาะปลูกข้าว
๓. บทบาทของสถาบันวิจัยข้าว (Cuu Long Delta Rice Research Institute)
๔. บทบาทของ Vietnam Fruit and Vegetables Association
๕. ตลาดสินค้าเกษตรทุ๊ก (Thu Duc) ศูนย์กลางกระจายสินค้าเกษตร

สรุปสาระสำคัญ

ungskุลใหญ่ประจำนครโฮจิมินห์ได้นำคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เข้าเยี่ยมชมการะ
ประธานคณะกรรมการประชาชนเกิ่นเธอ โดยมีผู้ว่าราชการเกิ่นเธอร่วมให้การต้อนรับ จากนั้น คณะกรรมการ
การเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ศึกษาดูงาน ณ สถาบันวิจัยข้าว สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ศักยภาพภาคการเกษตรของนครเกิ่นเธอ

นครเกิ่นเธอ (Can Tho) ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเวียดนาม ริมน้ำแม่น้ำห่ายง (Hau Giang) สาขาใหญ่
ของแม่น้ำโขง ห่างจากนครโฮจิมินห์ประมาณ ๑๖๙ กิโลเมตร เป็นเมืองมีขนาดใหญ่ที่สุดใน ๑๓ จังหวัดของ
ภูมิภาคสามเหลี่ยมลุ่มแม่น้ำโขง และเป็น ๑ ใน ๕ ของนครที่รัฐบาลกำกับดูแลโดยตรง และสนับสนุนโครงการ
ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ๆ เช่น การก่อสร้างสนามบินนานาชาติ การก่อสร้างสะพานเกิ่นเธอ การขยาย
ท่าเรือสำหรับรองรับเรือขนส่งสินค้าขนาดใหญ่ การก่อสร้างโรงงานผลิตไฟฟ้าที่มีกำลังผลิต ๒,๘๐๐ เมกะวัตต์
เพื่อยกระดับเป็นศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจในกลุ่มแม่น้ำโขง

ด้านเกษตรกรรม ความอุดมสมบูรณ์ของดินอันเกิดจากการทับถมของโคลนตะกอนจากน้ำท่วม
ส่งผลดีต่อการเพาะปลูก อีกทั้ง รัฐบาลได้กำหนดนโยบายด้านการเกษตรให้มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและ
เป็นรากฐานนำไปสู่การพัฒนาในภาคอุตสาหกรรม รัฐจึงเน้นการพัฒนาองค์ความรู้ และเทคนิคด้านการเกษตร มีการจัดตั้ง
มหาวิทยาลัยและสถาบันวิจัยขึ้น รวมถึงจัดทำโครงการความร่วมมือกับไทยด้วย เกษตรกรรมเป็นหัวใจทางเศรษฐกิจของ
นครเกิ่นเธอ ผลผลิตหลักทางการเกษตร ได้แก่ ข้าว การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และปศุสัตว์

- ข้าว เป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญ นครเกิ่นเธอสามารถปลูกข้าวได้มากเป็นอันดับสองของประเทศ
รองจากจังหวัดอันยาง และหากรวมผลผลิตข้าวกับจังหวัดอื่นในภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ปริมาณข้าวที่ผลิตได้คิดเป็น
ครึ่งหนึ่งของผลผลิตข้าวทั่วประเทศ

- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ พันธุ์สัตว์น้ำที่เพาะเลี้ยงมากที่สุด คือปลาจ๋า (ปลาสวาย) และปลาสา (ปลาแพะ) และ
จะเพิ่มปริมาณการส่งออกปลาจ๋าให้มากขึ้นในอนาคต ส่วนการเพาะเลี้ยงกุ้งแม่น้ำ ภาครัฐพยายามส่งเสริม
ให้มีการพัฒนาพันธุ์กุ้งก้ามกราม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำประสบปัญหาเรื่องโรคของสัตว์น้ำและคุณภาพผลผลิต
ที่มีสารเจือปน ซึ่งส่งผลกระทบต่อส่งออก

- ปศุสัตว์ สัตว์เศรษฐกิจคือการเลี้ยงโคนมและสัตว์ปีก รวมถึงผลิตไข่ได้ประมาณร้อยล้านฟองต่อปี

- อุตสาหกรรมการเกษตร ด้วยความโดดเด่นในการเป็นแหล่งวัตถุดิบสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมเป้าหมาย
จึงเน้นที่การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร นิคมอุตสาหกรรมในนครเกิ่นเธอมีจำนวน ๕ แห่ง เนื้อที่ ๑,๐๐๐ เฮกตาร์ และยังมี
โครงการก่อสร้างนิคมอุตสาหกรรมอีก ซึ่งคาดว่าจะสามารถขยายพื้นที่ นิคมอุตสาหกรรม ได้ อีกประมาณ

๕,๐๐๐ – ๖,๐๐๐ เฮกตาร์ สำหรับเป็นนิคมอุตสาหกรรมการเกษตรที่นำเทคโนโลยีขั้นสูงมาประยุกต์ใช้ในการลงทุน รัฐบาลได้ออกกฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งบังคับใช้กับนักลงทุนชาวเวียดนามและนักลงทุนต่างชาติ อย่างเท่าเทียมกัน การลงทุนไม่มีข้อจำกัดเรื่องสัดส่วนผู้ถือหุ้นต่างชาติ กล่าวคือต่างชาติถือหุ้นได้ร้อยละ ๑๐๐ หรือ อาจเป็นการร่วมทุนก็ได้ บริษัทสัญชาติไทยอย่างบริษัท เครือเจริญโภคภัณฑ์ จำกัด (มหาชน) ได้ลงทุนในโรงงานผลิต อาหารสัตว์ การเลี้ยงสัตว์แบบครบวงจร โดยบริษัทฯ ได้ร่วมมือและประกอบธุรกิจโดยตรงกับผู้เลี้ยงปศุสัตว์และเจ้าของ ฟาร์มช่วยให้เกิดการถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาเทคนิคการเกษตรของเวียดนามให้ทันสมัย

๒. การเพาะปลูกข้าว

พันธุ์ข้าวที่นำมาเพาะปลูกบริเวณที่ราบลุ่มปากแม่น้ำโขงส่วนใหญ่ คือ พันธุ์ OM ซึ่งปลูกมากกว่า ร้อยละ ๗๐ ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด ลักษณะการทำนาเป็นนาหว่าน ปลูกเป็นแถว มีการกำหนดมาตรการเพื่อลด การใช้ยากำจัดศัตรูพืชและปุ๋ยเคมี เพิ่มคุณภาพและมูลค่าผลผลิต รวมถึงผลผลิตต่อไร่ให้มากขึ้น ในการกำจัดศัตรูพืช เน้นแนวทางการบริหารจัดการศัตรูข้าวแบบผสมผสานกล่าวคือ คัดเลือกพันธุ์ที่ต้านทานโรคและแมลงในพื้นที่ ให้ปุ๋ย น้ำ และจัดการดินอย่างเหมาะสมซึ่งส่งผลต่อการเจริญเติบโตและความแข็งแรงของข้าว รวมถึงอนุรักษ์แมลงศัตรู ธรรมชาติที่เป็นประโยชน์ต่อชาวนาในการควบคุมปริมาณแมลงศัตรูข้าวให้สมดุล ปริมาณผลผลิตข้าวจะขึ้นกับ ฤดูกาลการผลิต ข้าวในปีจะให้ผลผลิตประมาณ ๖ ตันต่อเฮกตาร์ ส่วนนาปรังประมาณ ๔.๕ ตันต่อเฮกตาร์ การคัดเลือก พันธุ์ข้าวพยายามเลือกสายพันธุ์ที่ให้ผลผลิตเร็ว ประมาณ ๙๐ – ๑๐๐ วันต่อฤดูกาลผลิต

การปลูกข้าวคำนึงถึงการลดปริมาณการใช้สารเคมี รัฐบาลดำเนินการสำรวจว่าสารเคมีใดส่งผลกระทบต่อระบบ นิเวศ และออกกฎหมายห้ามจำหน่ายสารเคมีนั้น รวมทั้งมีการค้นคว้าวิจัยเพื่อลดการพึ่งพิงสารเคมีโดยทำการศึกษา ว่าช่วงใดเหมาะสมกับการปลูกข้าว ช่วงใดเกิดแมลงศัตรูข้าว และศึกษาหาวิธีการกำจัดศัตรูข้าวด้วยแนวทางธรรมชาติ เช่น ก่อนทำนาต้องมีการไถหน้าดินเพื่อส่งน้ำเข้านาได้อย่างสม่ำเสมอซึ่งช่วยป้องกันการวางไข่ของหอยเชอรี่ เป็นต้น กรณีต้องใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช รัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเนื่องจากถือว่าการป้องกันผลประโยชน์ชาติ

ในการให้ความช่วยเหลือชาวนานั้น รัฐบาลไม่ใช้มาตรการประกันราคาข้าวแต่เป็นการเข้ามาแทรกแซงด้าน นโยบาย เช่น กรณีข้าวมีปริมาณผลผลิตมากจนระบายไม่ทัน เป็นเหตุให้ข้าวค้างสต็อกปริมาณมาก รัฐบาลจะจัดสรร งบประมาณให้ธนาคารของรัฐปล่อยสินเชื่อแก่รัฐวิสาหกิจเพื่อรับซื้อข้าวจากชาวนา ซึ่งถือเป็นการพยุงราคาข้าว ได้อีกทางหนึ่ง

๓. บทบาทของสถาบันวิจัยข้าว (Cuu Long Delta Rice Research Institute)

สถาบันวิจัยข้าวจัดตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ที่นครเกิ่นเธอ รับผิดชอบในเรื่องการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ข้าวใหม่ ที่ให้ผลผลิตสูง และเหมาะสมสำหรับพื้นที่เพาะปลูกในบริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำโขง โดยได้รับความร่วมมือและ ความช่วยเหลือในการวิจัยและพัฒนาข้าวจากองค์กรต่างประเทศ สถาบันวิจัยข้าวสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ ๙๐ พันธุ์ ทั้งนี้ พันธุ์ข้าวที่ได้รับการรับรองมีจำนวน ๔๑ พันธุ์ มีการจัดทำโครงการการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อเพิ่ม ธาตุอาหารให้ดินและเพิ่มรายได้แก่ชาวนาคือ ปลูกข้าวร่วมกับการปลูกพืชชนิดอื่น หรือร่วมกับการเลี้ยงปลาหรือกุ้ง นอกจากนี้ ยังถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและเทคนิคการปลูกข้าวให้แก่ชาวนาในพื้นที่ ซึ่งดำเนินการ ๒ วิธี คือ ๑) สถาบันวิจัยข้าวที่นครเกิ่นเธอถ่ายทอดความรู้ไปยังศูนย์วิจัยย่อยตามท้องถิ่นต่าง ๆ และ ๒) การเชิญชาวนาเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นเพื่อนำแนวทางไปปฏิบัติจริงให้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา เดินทางไปศึกษาดูงาน ณ สมาคมผักและผลไม้เวียดนาม (Vietnam Fruits and Vegetables Association : Vinafruit) และตลาดสินค้าเกษตรทูตัก (Thu Duc) ณ นครโฮจิมินห์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๔. บทบาทของสมาคมผักและผลไม้เวียดนาม (Vietnam Fruit and Vegetables Association)

สมาคมผักและผลไม้เวียดนามจัดตั้งในปี ๒๕๔๔ ที่นครโฮจิมินห์ เพื่อส่งเสริมการค้าและการส่งออกผักและผลไม้ ปัจจุบันที่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งในพื้นที่ทางตอนใต้ของเวียดนาม คือ ผลผลิตผักและผลไม้ปริมาณสองในสามของประเทศมาจากแหล่งผลิตในพื้นที่แห่งนี้และรัฐบาลต้องการปรับปรุงพันธุ์ผักและผลไม้ ซึ่งแต่เดิมมักมีลักษณะภายนอกไม่สวยงาม แต่ปัจจุบันได้รับการพัฒนาสายพันธุ์จนมีผลที่สวยงาม สมาคมฯ ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคุณภาพผักและผลไม้เพื่อให้ได้มาตรฐานการส่งออก เนื่องจากการส่งออกผักและผลไม้มักประสบปัญหา ๑) การรักษาคุณภาพด้านอนามัย และความปลอดภัยด้านอาหาร กล่าวคือมีสารตกค้าง ดังนั้น จึงนำระบบ GAP (Good Agricultural Practice) ซึ่งเป็นแนวทางการทำการเกษตรเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดีตรงตามมาตรฐานที่กำหนดมาประยุกต์ใช้ ๒) แมลงศัตรูพืชเจาะผลไม้ ส่งผลให้ประเทศผู้นำเข้าโดยเฉพาะญี่ปุ่น อเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และเกาหลีได้ออกกฎหมายเพื่อป้องกันการนำเข้าผักและผลไม้จากเวียดนาม

๕. ตลาดสินค้าเกษตรทูตัก ศูนย์กลางกระจายสินค้าเกษตร

ตลาดสินค้าเกษตรทูตักเป็นศูนย์กลางการกระจายสินค้าเกษตรแถบเวียดนามตอนใต้ จัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ สินค้าที่ทำการซื้อขายหลัก คือผลไม้ ผัก และมัน เปิดทำการในเวลาากลางคืน จำนวนผู้ซื้อผู้ขายประมาณ ๒,๐๐๐ คนต่อคืน ปริมาณสินค้าน่า ๒,๕๐๐ - ๓,๕๐๐ ตันต่อคืน เป็นตลาดที่ให้บริการหลายด้าน ทั้งการมีสถานที่จัดเก็บสินค้า รวมทั้งห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจสอบคุณภาพสินค้า กรณีตรวจสอบแล้วพบสารตกค้างจะดำเนินการส่งกลับคืนไปยังแหล่งผลิต เนื่องจากเวียดนามไม่ได้มีการกำหนดมาตรการการลงโทษ

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากการศึกษาดูงาน

คณะกรรมการมีความเห็นว่าภาคการเกษตรของเวียดนามเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีการสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้และเทคนิคการเพาะปลูกให้แก่เกษตรกร เช่นเดียวกับไทยที่พยายามกำหนดแนวทางถ่ายทอดความรู้ใหม่ ๆ ต่อเกษตรกร กล่าวคือ สนับสนุนให้เกษตรกรมีความรู้ตั้งแต่ขั้นตอนการเตรียมดิน การใส่ปุ๋ยตามช่วงเวลา ปริมาณความต้องการสารอาหารของพืชแต่ละชนิด ช่วงเวลาและปริมาณการใช้จ่ายกำจัดศัตรูพืชที่เหมาะสม

เวียดนามสามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี เนื่องจากมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติเพียงพอ ส่วนไทยมักประสบปัญหา คือในฤดูฝน พื้นที่ทางการเกษตรประสบปัญหาน้ำท่วมขัง ส่วนในฤดูแล้งขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูก ดังนั้น หากระบบการจัดการน้ำครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่จะเอื้อประโยชน์ต่อเกษตรกรไทยเป็นอย่างมาก

คำค้น เวียดนาม, ศักยภาพการเกษตรนครเกิ่นเธอ, การเพาะปลูกข้าวนครเกิ่นเธอ, สมาคมผักและผลไม้เวียดนาม ตลาดสินค้าเกษตรทูตัก นครโฮจิมินห์

เสาทัก เศรษฐกิจ